

Józef Robakowski

VIDEO ART – szansa „podejścia rzeczywistości” (1976)

TELEWIZJA – medium, elektroniczny przekaźnik natury i poglądów ówczesnego człowieka, najbardziej sugestywna możliwość „odbicia rzeczywistości” – w co uwierzyliśmy, z czego korzystamy, co stanowi już powszechnie zaakceptowaną codzienność.

MEDIUM, które przekroczyło nasze wyobrażenie o świecie realnym, obezwładniające swoimi nieograniczonymi możliwościami, imponujące swą powszechnością.

Stosowane jako najdoskonalsza metoda „komunikacji międzyludzkiej”, jako uniwersalny język – otrzymało natychmiast funkcję „masowego” wyrażania intencji ludzi dysponujących tym „cudownym wynalazkiem” dwudziestego wieku.

VIDEO ART – to opozycja deprecjonująca użytkowy charakter tej instytucji, to ruch artystyczny, który przez swą niezależność obnaża mechanizm sterowania drugim człowiekiem, wywierania na niego nacisku przez podpowiadanie mu, jak ma żyć.

Naczelną ideą tego kręgu artystów jest badanie samego „zjawiska telewizyjnego” jako jednej ze struktur naszego umysłu, odnosząc cechy charakterystyczne tego medium do własnej mentalności. W wyniku badania tej relacji istnieje niewątpliwie możliwość przybliżonego określania cech stylistycznych tego procesu, nazwania go REALNOŚCIĄ. Przenośna aparatura video, przez fakt, że może się znaleźć w rękach każdego z nas, zrywa z ustalonymi schematami, mając charakter trwającego w czasie fizycznego zjawiska – ingeruje swą obecnością w „rzeczywistość przez nas wyobrażoną”, może stać się narzędziem ją odkrywającym lub kompromitującym.

Tylko w postaci „faktu rzeczywistego” może odegrać twórczą rolę, spowodować odświeżenie naszego poglądu na świat we wszystkich tkankach myślenia i postępowania, może stać się operacją, w wyniku której mogą zostać podważone wszelkie wzorce i układy artystyczne, polityczne, moralne, obyczajowe, religijne, filozoficzne, mentalne...

Tak więc mamy do czynienia z kolejnym absurdalnym, niesłychanie precyzyjnym urządzeniem technicznym ilustrującym nasze kompleksy, wady i niedoskonałości. Świadomi jego funkcji, wiemy więcej o sobie.

W rozwijającym się coraz bardziej ruchu VIDEO ART można obecnie wyróżnić kilka zasadniczych tendencji, postaw artystycznych.

Naturalnie podział ten jest umowny, a jego wyznaczniki, cechy mało precyzyjne. Zdając sobie sprawę z uproszczenia problemu, należy jednak z całą dociekliwością szukać w tej bogatej, skomplikowanej sferze aktualnych wydarzeń artystycznych pewnych punktów znaczących – tych,

które poszerzają nasze pojmowanie samej SZTUKI.

VIDEO ART – charakter tej nowej dyscypliny technicznej, jej problematykę, wyznaczyli sami artyści, dlatego możemy jedynie ich osiągnięciami opisać to zjawisko.

Podstawowe cechy metodyczne VIDEO ART:

- I. Zapisy dokumentujące wydarzenie artystyczne (Huebler, Long, Oppenheim, Kaprow)
- II. Bezpośrednie zapisy własnej mentalności (Acconci, Beuys, Boltanski, Davis, Luthi, Palestine, Rainer)
- III. Próby poszerzenia możliwości technicznych DeWitt, Siegel, Tambellini, Piene, Paik).
- IV. Badanie struktury telewizji (Export, Warsztaty Formy Filmowej, Kaprow, Ruthenbeck)

Naturalnie istnieje możliwość wymiennego traktowania tych cech, ich wykluczanie się i wzajemne zależności.

Właściwie dla artystów uprawiających VIDEO ART całkowicie obojętna jest metoda opisu „rzeczywistości”, wiadomo jednak, że znane nam sposoby mechanicznego zapisu i transmisji jako narzędzia mogą być również do tego celu zastosowane.

Należy bowiem pamiętać, że ruch VIDEO ART odegra ważną rolę w rozwoju sztuki współczesnej jedynie wtedy, gdy sam będzie żywą sztuką, mimo tylu fascynujących zachęt i pokus o charakterze komercyjnym pozornie leżących w naturze tego medium.

Źródło: J. Robakowski, *VIDEO ART – szansa „podejścia rzeczywistości”*, [w:] *Video art*, kat. wyst., Galeria Labirynt, Lublin 1976, nlb.